

7/4522

SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

SAYI : B 14 0 BHİ 0 00 00 02- 560
KONU : Yazılı Soru Önergesi

12 -08- 2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ: 25.07.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4522-8006/16765 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Ayşe Jale AĞIRBAŞ'ın, "Hipermarketlere yönelik düzenleme çalışmalarına" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/4522) esas nolu yazılı soru önergesi ile ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim

Zafer ÇAĞLAYAN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Ek: 3 sayfa önerge cevabı

Gereği _____ :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi _____ :
Başbakanlığa

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN AYŞE JALE AĞIRBAŞ'IN YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

Ekonomide yaşanan daralma ve olumsuzluklar, toplumun tüm kesimlerini etkilemekle beraber, en büyük darbeyi esnaf ve sanatkârlara indirmiştir. Bir yandan alış veriş işlemlerinin kredi kartıyla yapılmaya başlanması nedeniyle, gıda başta olmak üzere tüm alışverişlerin taksitlendirilmesi ve piyasadaki nakit para miktarının azalması, diğer taraftan hipermarketlerin sayısının giderek çoğalması, esnafın sıkıntılı günler geçirmesine neden olmaktadır. Esnaf ve sanatkârların büyük kısmı, hipermarketlerin haksız rekabeti karşısında kapanmışlardır. Ayakta kalma mücadelesi veren esnafın ise dayanacak gücü kalmamıştır. Toplumun çimentosu niteliğine sahip, ekonominin dinamik gücü olan esnaf, perişan durumdadır, Bağ-Kur primini dahi ödeyememektedir. Hükümet hipermarketler yasasını çıkaracağını sözünü vermiş olmasına rağmen, iktidarda bulunduğu müddet içerisinde, bu konuda herhangi bir girişimde bulunmamıştır. Esnafın beklediği en önemli yasalardan biri olan hipermarketler yasasının çıkarılması konusunda, meclisteki partiler arasında fikir birliği vardır. Bu yasanın bir an önce çıkmasına hiçbir engel bulunmamaktadır. Buna rağmen bu yasanın çıkarılmaması, bu konunun sürüncemeye bırakılması esnafımızın tepkisine neden olmaktadır.

1-Hükümet, bugüne kadar neden kamuoyunu oluşturan tüm tarafların beklentisi olan hipermarketler yasasını çıkarmaya yönelik herhangi bir somut adım atmamıştır? Bu konuda bir lobi baskısı mı söz konusudur?

2-Zor durumda olan, geleceğinden kaygı duyan esnaf ve sanatkârların büyük bir umutla beklediği hipermarketler yasası ne zaman çıkarılacaktır?

3-Ekonomik hayatın temel aktörlerinden olan esnaf ve sanatkârları koruyan, kollayan uygulamalar neden benimsenmemektedir? Esnaf ve sanatkârlarımızı bitme noktasına taşıyan politikalardan vazgeçilecek midir?

CEVAP 1-2

Ülkemizde 1990'lı yılların başlarında ivme kazanan marketleşme süreci, zaman içerisinde büyük bir gelişim göstermiştir. Her türlü tüketim maddesi ve ihtiyaç malzemesinin perakende ticaretinin yapıldığı ve büyük mağaza diye adlandırılan bu alış/veriş merkezlerinin sayılarındaki artış beraberinde bazı problemleri de ortaya çıkarmıştır.

Avrupa ülkeleri ve Amerika'da yapılan hukuki düzenlemelerle önlenen problemlerin, ülkemizde de önüne geçilmesi maksadıyla; Bakanlığımızca "Alışveriş Merkezleri, Büyük Mağazalar ve Zincir Mağazalar Kanunu Tasarısı Taslağı" hazırlanarak 31.01.2008 tarihinde Başbakanlığa sevk edilmiştir.

Yapılan çalışmalarla, mevcut ve ileride doğması muhtemel olan sorunlara çözüm getirilmesi amaçlanmıştır. Dünya örnekleri, ülkemiz gerçekleri kapsamında değerlendirilerek kamu yararını ön planda tutan ve serbest piyasa şartları ile uyumlu düzenlemeler yapılmaya özen gösterilmiştir.

Alışveriş Merkezleri, Büyük Mağazalar ve Zincir Mağazalar Kanunu Tasarısı Taslağı ile bu çeşit işyerlerinin çalışma usul ve esaslarına getirilen düzenlemeler ile haksız rekabete yol açan uygulamalarının da önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

CEVAP 3

Esnaf ve sanatkâr ile küçük işletmeler, sermaye ve refahın tabana yayılması, gelir dağılımının iyileştirilmesi ve bu suretle sosyal dengelerin korunmasında ekonomik ve sosyal hayatın önemli unsurlarından biridir. Esnaf ve sanatkârlar, özellikle işletme sayılarının çokluğu, ülke çapında istihdam seviyesi, bölgesel kalkınma ve gelişmeye katkıları yönüyle de üzerinde durulması gereken bir kesimdir.

Bu gün ülkemizde esnaf ve sanatkârlar, çoğunlukla bağımsız çalışmayı tercih eden, kendi işinin patronu olan, hukuki açıdan bir ortaklık yapısı içinde bulunmayan, ancak yakınları ile adi şirket türünde ortaklık kurmuş olan bir işletme yapısı içinde görülmektedir.

Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veritabanında kayıtlı 1.889.892 esnaf ve sanatkâr bulunmaktadır.

Nicelikleri ve nitelikleri ile toplumumuzun sosyal ve ekonomik hayatında önemli bir yere sahip olan esnaf ve sanatkâra, Anayasamızın 173 üncü maddesinde yer alan “Devlet esnaf ve sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirler alır.” amir hükmünden hareketle gereken önem verilmektedir.

Tarih boyunca her toplumda, özellikle de sosyal ve ekonomik çalkantıların olduğu, büyük krizlerin yaşandığı dönemlerde bir denge ve istikrar unsuru olan ve bunu defalarca kanıtlayan esnaf ve sanatkârlar, ekonomik ve sosyal hayata katkıları yanında hızla değişen bilimsel ve teknolojik yeniliklere kolaylıkla uyum sağlayabilen esnek bir yapıya da sahiptirler.

Bu sebeptendir ki, esnaf ve sanatkârlar ile “KOBİ” olarak tabir edilen küçük ve orta boy işletmelerin; sosyal, siyasal ve ekonomik dengeler üzerindeki tartışılmaz önem ve etkinlikleri nedeniyle gelişmeleri için hiçbir fedakârlıktan kaçınılmamaktadır.

-2002’de %59 seviyelerinde olan esnaf ve sanatkârlarımıza verilen kredi faiz oranları %13’e düşürülmüştür.

-Esnaf ve sanatkârlara verilen kredi tutarlarının toplam kredi hacmindeki payı artırılmıştır. 2002 yılında 153 milyon YTL kredi verilmiş iken, bu miktar 2008 yılı Nisan sonu itibarıyla 2.9 milyar YTL olmuştur.

-2002 yılında 5.000 YTL olan kredi limiti, 35.000 ve 50.000 YTL’ ye yükseltilmiştir.

-Sicil affı ile 825.000 tacir, esnaf ve sanatkârın ekonomiye dönüşü sağlanmıştır.

Ancak; burada önemli olan esnaf ve sanatkârlarımızın dünyadaki değişim ve dönüşüme intibakları ve olumsuzluklardan etkilenmelerinin önüne geçilmesi sağlanmalıdır.

Bu maksatla; 60. Cumhuriyet Hükümeti Eylem Planında Bakanlığımız sorumluluğuna verilen “Yapısal Dönüşüm Yönetimi” başlıklı 12 nci faaliyet (YDY-12) olan; “Yapısal dönüşümün sunduğu fırsatlardan esnaf ve sanatkarların azami ölçüde yararlanmalarının sağlanması ve dönüşümün olumsuz etkilerinin azaltılmasını” teminen, esnaf ve sanatkarların sorunlarının tespit edilmesi ile izlenecek politikaların belirlenmesi amacıyla, “Esnaf ve Sanatkârlar Strateji, Değişim, Dönüşüm ve Destek Eylem Planı” hazırlanmaktadır.

Esnaf ve sanatkârların sorunları ve yapısal dönüşüm ve değişim için gerekli olan destek mekanizmalarının geliştirildiği “Esnaf ve Sanatkârlar Strateji, Değişim, Dönüşüm ve Destek Eylem Planı”nda;

- Kredi ve Finansman Şartlarının İyileştirilmesi,
- Vergi İstihdam ve Diğer Yasal Yükümlülüklerin Azaltılması,
- Mesleki Eğitim ve İstihdamın Desteklenmesi,
- Yenilikçilik ve Girişimciliğin Geliştirilmesi,
- Kümelenme ve Ortaklık Faaliyetlerinin Desteklenmesi,
- Mevzuattan Kaynaklanan Sorunların Giderilmesi,
- Avrupa Birliği (AB) Kaynaklarının Esnaf ve Sanatkarlarca Kullanımının Sağlanması, konularında 7 stratejik amaç belirlenmiştir.

Stratejik amaçlar çerçevesinde esnaf ve sanatkârlara; ucuz ve uzun vadeli kredi temini, vergi indirimi, ortak hareket etmeleri halinde teşvik edilmeleri, alternatif kredi uygulamalarının belirlenmesi, esnaf ve sanatkârların mesleki eğitimi, ihtiyaç duyulan alanlarda mesleki dönüşüm eğitimi, tüketici tercihlerini dikkate alan işyeri iyileştirmeleri, bazı mesleklerde yeni iş alanları yaratılması gibi hususlar değerlendirilmektedir. Yapısal değişim ve dönüşümün sunduğu fırsatlardan esnaf ve sanatkârlar azami ölçüde yararlanılacak, aynı zamanda değişim ve dönüşümün bu kesim üzerindeki olumsuz etkileri belirlenen hedeflerle azaltılacaktır.

Bu çalışmalar çerçevesinde, Bakanlığım koordinatörlüğünde esnaf ve sanatkarların ilgili kuruluşları olan Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu TESK ve Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Kefalet Kooperatifleri Merkez Birliği TESKOMB’la birlikte 1-2 Ağustos 2008 tarihlerinde bir arama konferansı düzenlenmiştir. TESK ve TESKOMB yetkilileri, bakanlığımın ilgili personelinin yanı sıra, ilgili tüm kamu kurumları, kamu ve özel sektör bankaları, medya temsilcileriyle akademisyenler, işadamları, kanaat önderlerinin katılımıyla düzenlenen Arama Konferansı’nda Esnaf ve Sanatkar Destek, Değişim, Dönüşüm Stratejisi ele alınmış ve çözüme dönük öneriler ortaya çıkarılmıştır. Konferansın çıktıları, esnaf ve sanatkarlarımıza dönük strateji ve eylem planı çalışmalarında önemli katkılar sağlayacaktır.

Yine; esnaf ve sanatkârların problemlerinin çözülmesi ve sosyoekonomik durumlarının iyileştirilmesi çalışmalarında önemli bir adım 2008 yılı içinde yapılması planlanan “Esnaf ve Sanatkârlar Şûrası”dır. Şûrada; bakanlıkların, üniversitelerin, mesleki kuruluşların ve ilgili gerçek ve tüzel kişilerin bilgi ve tecrübelerinden yararlanılarak, mevzuat, mesleki eğitim, finans, sosyal güvenlik, vergi vb. sorunların çözüm yollarının, alınması gerekli yasal ve idari önlemlerin tespiti, ülke düzeyinde izlenecek politikaların oluşturulması ve esnaf ve sanatkârlara yönelik yeni açılımlar geliştirilmesi öngörülmektedir.

Diğer taraftan; 15.5.2008 günü kabul edilen 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (İstihdam Paketi) ile esnaf ve sanatkârların Bağ-Kur prim borçları yeniden yapılandırılmıştır.

Buna göre;

1) Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 2 ay içinde başvuruların, prim borçlarını 24 aya kadar eşit taksitlerle ödenmesi kolaylığı getirilmiştir.

2) Bir ay içinde yapılacak ödemelerde ise gecikme faizlerinde %85 indirim yapılması imkânı sağlanmıştır.

Son olarak; Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) imkânları ile imalatçı 5.000 sanatkârimıza, 6 ay ödemesiz, 3 ayda 1 ödemeli, sıfır faizli 25.000,00 YTL.'lik (kadın sanatkârlara 30.000,00 YTL.) kredi verilmesi planlanmıştır. Bu suretle esnaf ve sanatkârlarımıza 125.000.000,00 YTL.'lik kredi desteği sağlanacaktır. Bu kapsamda başvurular 20 Ağustos 2008 tarihinden itibaren alınmaya başlanacaktır.